AMBITIEDOCUMENT REKENKAMER NOORDWIJK

Wat is een Rekenkamer

- Elke gemeente moet een Rekenkamer hebben. Rekenkamers onderzoeken de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het beleid. Dat gaat om meer dan rekenen. Ze onderzoeken wat er gebeurt en wat dat kost en oplevert. En: hoe dat beter kan.
- Een Rekenkamer doet onafhankelijk onderzoek. Iedereen kan onderwerpen aandragen, maar elke Rekenkamer beslist zelf wat zij onderzoekt, wanneer zij dat doet en hoe zij dat doet. De meeste Rekenkamers doen een paar onderzoeken per jaar.
- Rekenkamers helpen de Gemeenteraad door bijvoorbeeld kennis te verzamelen, beleid te evalueren of te adviseren over (de aanpak van) maatschappelijke problemen.
- De leden van de Rekenkamer zijn onafhankelijk en mogen niet werken voor de gemeente waar ze in een Rekenkamer zitten. Het verschilt per Rekenkamer hoeveel mensen erin zitten en hoeveel geld er is voor onderzoek.
- Meestal leidt onderzoek tot een rapport met conclusies en aanbevelingen voor hoe het (nog) beter kan. Dat rapport gaat naar de raad. Die besluit vervolgens welke gevolgen het onderzoek moet krijgen.

Wet versterking decentrale Rekenkamer

Met ingang van 1 januari 2023 is voor gemeenten en provincies de wet versterking decentrale Rekenkamers in werking getreden. Alle gemeenten moeten een onafhankelijke Rekenkamer instellen, inclusief de benoeming van leden. Raadsleden die de Rekenkamerfunctie uitoefenden, zijn na intrekking van de verordening, dan wel uiterlijk een jaar na de inwerkingtreding, van het wetsvoorstel van rechtswege het lidmaatschap van de rekenkamerfunctie

verloren. Ook de externe commissieleden van de rekenkamerfunctie zijn vanaf dat moment van rechtswege opgehouden lid van de rekenkamerfunctie te zijn.

Ontvlechting en verbinding

De nieuwe wetgeving biedt raden verschillende mogelijkheden om te komen tot de nieuwe lokale Rekenkamer. De lokale Rekenkamer blijft een belangrijk instrument van de raad die inzicht verschaft in de uitvoering van beleid en hoe inwoners het afgesproken beleid ervaren. Aanbevelingen van de Rekenkamer helpen de raad om te sturen op aanpassing van het beleid en te leren van het versterken van gewenste effecten en van gemaakte fouten. Het in standhouden of vormgeven van een sterke band tussen raad en Rekenkamer is belangrijk. Dit kan op verschillende manieren vormgegeven worden. De verschillende keuzemogelijkheden komen in dit document aan de orde.

Samen naar de nieuwe Rekenkamer

In Noordwijk is ervoor gekozen om de Rekenkamer volgens de nieuwe wetgeving opnieuw vorm te geven. De Gemeenteraad heeft daarvoor op 14 maart 2024 een begeleidingscommissie ingesteld. De begeleidingscommissie doet de Gemeenteraad voorstellen voor een ambitiedocument, een nieuwe verordening Rekenkamer Noordwijk en regelt de bemensing van de Rekenkamer op basis van deze nieuwe verordening en het ambitiedocument.

De volgende leden zijn benoemd en hebben zitting in de begeleidingscommissie:

a. Mevrouw W.Y. Tao (NZLokaal)
b. Mevrouw C. Maan (PvdA)
c. De heer I.B.P. Krüse (PvdI)
d. De heer K.L. van Herwaarden (D66)
e. Mevrouw T.C.T. van Paridon (VVD)

Ook de heer Zwart (PvdA) was benoemd in de commissie en heeft tot november 2024 input geleverd en meegedacht aan het ambitiedocument.

De begeleidingscommissie heeft in de voorbereiding op dit ambitiedocument samengewerkt met een projectgroep vanuit het ministerie van BZK en de voorzitter van de NVVR onder begeleiding van PBLQ. Tijdens een presentatie en een gesprek daarover zijn verschillende onderwerpen aan de orde geweest waaronder:

- Welke ambitie heeft de raad met de Rekenkamer?
- Hoe kom je tot een betekenisvolle relatie met de raad (en overige geledingen van de gemeentelijke organisatie)? Hoe dien je het belang van de inwoners van Noordwijk?
- Hoe draag je zorg voor een goede samenstelling van de Rekenkamer?
- Wat is een passend budget?
- Wat zijn goede randvoorwaarden om tot bruikbare onderzoeken voor de raad te komen?

Na beantwoording van deze vragen is een concept-ambitiedocument opgesteld die voorgelegd wordt aan de Gemeenteraad. De modelverordening van de NVVR is uitgangspunt voor de nieuwe verordening.

Ambities Rekenkamer Noordwijk

De Gemeenteraad van Noordwijk stelt de volgende ambities vast voor de Rekenkamer:

De Rekenkamer Noordwijk

- Vervult vanuit een *onafhankelijke positie* de wettelijke taken: het onderzoeken van de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid. Een door de Rekenkamer ingesteld onderzoek naar de rechtmatigheid van

het door het gemeentebestuur gevoerde beleid bevat geen controle van de jaarrekening waarbij het vraagstuk rechtmatigheid wel een interessant item is voor de raad.

- Draagt bij aan een *continu lerende en verantwoordelijke* gemeente en levert daarmee een bijdrage aan de versterking van de lokale democratie.
- Heeft aandacht voor de uitvoering van beleid en bevordert daarmee een *effectieve en efficiënt werkende* gemeente en een *doelmatige en doeltreffende uitvoering* (doen we de dingen goed, en doen we de goede dingen!).
- Doet onderzoek op diverse beleidsterreinen rekening houdend met de actualiteit, wat leeft in de samenleving. Geeft toekomstgerichte, concrete aanbevelingen en levert daarmee een positieve bijdrage aan een *transparante en betrouwbare* gemeente (wat gebeurt er, wat kost dat en wat levert het op!).

De doelen en verwachtingen van de Rekenkamer zijn:

1. De focus ligt op evalueren en adviseren over lokaal beleid en aanpak van maatschappelijke problemen binnen diverse beleidsterreinen.
2. Zoekt samenwerking met andere Rekenkamers op als dit zinvol en efficiënt is, afhankelijk van het specifieke onderwerp en de potentiële meerwaarde die samenwerking kan bieden.
3. Betrekt bij de keuze voor onderzoeksonderwerpen jaarlijks de Gemeenteraad en zoveel mogelijk ook inwoners en legt vast hoe onderzoeksonderwerpen worden geselecteerd.
4. Vooraf wordt een jaarplan opgesteld met geplande onderzoeken en kaders, dit wordt gedeeld met de Gemeenteraad, College van B&W en ambtelijke organisatie maar ook breed gecommuniceerd naar de inwoners.

5. Zorgdragen voor een goede verbinding met de Gemeenteraad, het college van B&W en de ambtelijke organisatie zonder dat dit ten koste gaat van de onafhankelijkheid.
6. Gaat bij de start van een onderzoek samen met de onderzoekers in gesprek met de ambtelijke organisatie en het college van B&W om de verwachtingen over en weer helder te maken.
7. Onderzoek wordt gedaan naar beheersbare en afgebakende onderwerpen. Het onderwerp moet niet te breed of te complex zijn, eventueel opsplitsen in deelonderzoeken.
8. Kwaliteit is belangrijker dan kwantiteit, jaarlijks worden 2 á 3 onderzoeken opgeleverd; over de ambities van de raad met het instrument Rekenkamer en de ambities van de rekenkamer vindt regelmatig overleg plaats over en weer.
9. Pragmatische en bruikbare aanbevelingen worden opgeleverd met sturingsmogelijkheden in mate en gradatie;
10. Vooral richten op proces- en organisatorische verbeteringen en vooruitgang, en niet politiserend zijn;

Draagvlak

Om het draagvlak van de Rekenkamer richting raad in te vullen is een begeleidingscommissie ingesteld. Zij gaan regelmatig met elkaar in gesprek. Dit met respect voor elkaars taken en rollen. De Rekenkamer is uiteraard onafhankelijk waarbij de Rekenkamer een instrument is van de raad voor beleidsonderzoek en waarborgen van de ambities van de raad. Onderwerpen van gesprek zijn bijvoorbeeld bruikbaarheid en effectiviteit van onderzoeken.

Onderzoek:

De Rekenkamer doet zelf vooronderzoek en voor zover mogelijk korte onderzoeken (Quick scans). Voor grote en/of gespecialiseerde onderzoeken wordt onderzoek uitbesteed.

Budget:

Het huidige budget van de Rekenkamer (ruim € 60.000) wordt beschikbaar gesteld en jaarlijks geïndexeerd. Het benodigde budget is afhankelijk van de complexiteit en kwaliteit van het onderzoek. Naast de secretariële ondersteuning vanuit de griffie gaat de rekenkamer zelf over het aanwenden van het budget. De prijs-kwaliteitverhouding moet kloppen. Voorlopig wordt de landelijke richtlijn gevolgd en na 2 jaar volgt een evaluatie.

Samenstelling Rekenkamer:

De voorkeur gaat uit naar een voorzittersmodel met 2 vaste Rekenkamerleden waarbij het wenselijk is dat deze gedurende de zesjarige periode gewisseld wordt zodat niet na 6 jaar de hele Rekenkamer vervangen moet worden. Als eerste wordt een voorzitter aangetrokken waarmee het voorgaande wordt afgestemd. Het heeft de voorkeur dat de leden elkaar aanvullen qua kennis en kunde (bijvoorbeeld een onderzoeker (methodisch profiel), een ondernemer (zonder financieel belang) en een controller (met financieel profiel)).

De secretariële en onderzoeksondersteuning maakt deel uit van de organisatie van de griffie maar is functioneel verantwoording verschuldigd aan de voorzitter van de Rekenkamer ter zake van de werkzaamheden die hij verricht voor de Rekenkamer. De secretaris/onderzoeker is voor ca. 12 uur werkzaam voor de Rekenkamer.

Kan een inwoner lid zijn?

Een inwoner van Noordwijk kan lid zijn van de Rekenkamer mits de persoon geen binding heeft met de (lokale) politiek of met bedrijven, instellingen of organisaties uit de regio die een belang hebben in deze regio. De leden zijn transparant over nevenfuncties en belangen in de regio. Dit om de onafhankelijkheid, objectiviteit en neutraliteit van de leden te borgen.

Competenties, kennis en ervaring:

Voor de voorzitter en de leden zijn brede expertises op bestuurlijk niveau, een scherpe politieke intuïtie en een breed netwerk van groot belang.

Voor de overige leden is het waardevol om binnen de Rekenkamer een diverse achtergrond mee te brengen zoals bestuurskundige, methodologische en financiële kennis.

Competenties die aanwezig moeten zijn in het team:

- Verbindende persoonlijkheid die een natuurlijke transparante houding heeft.

- praktisch ingesteld

-onderzoekend

-analytisch

-communiceren

-luisteren

- sensitieve inlevingsvermogen

Benoemingsperiode

De leden zijn bij voorkeur niet van meer dan 2 Rekenkamers lid. De Rekenkamerleden worden voor zes jaar benoemd met maximaal één keer een mogelijke verlenging.